

Svarīgākie lēmumi 2016. gadā

LVEK 2016. gada 13. janvāra sēdē (protokola Nr. 47 5. §), izskatot jautājumu par atsevišķu svešvārdu atbilsmēm latviešu valodā, vienprātīgi nolēma:

- 1) ieteikt sapindu dzimtas auga Ķīnas ličijas (*Litchi chinensis*) un tās augļa latviskā nosaukuma formu **ličija**;
- 2) ieteikt šādas Japānai raksturīgās īsās bezatskaņu dzejas formas latvisko nosaukumu paralēlformas – **haika** (lokāms sieviešu dzimtes lietvārds) un **haiku** (nelokāms sieviešu dzimtes lietvārds, piemēram, skaista haiku).

Šis lēmums publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" (2016, Nr. 34).

LVEK 2016. gada 10. februāra sēdē (protokola Nr. 48 2. §), izskatot jautājumu par atsevišķu svešvārdu atbilsmēm latviešu valodā, vienprātīgi nolēma ieteikt latvisko nosaukumu **straikbols** (angļu *strikeball*, arī *airsoft*) šādā izpratnē: paintbolam līdzīgs komandu sporta veids jeb militārās simulācijas sports, kurā lieto kaujas ieroču kopijas, kas tiek pildītas ar baltām, cietām plastmasas bumbiņām 6–8 mm diametrā.

Šis lēmums publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" (2016, Nr. 52).

LVEK 2016. gada 10. februāra sēdē (protokola Nr. 48 4. §), izskatot jautājumu par probācijas klientu uzraudzības elektroniskās ierīces nosaukumu latviešu valodā, vienprātīgi nolēma ieteikt nosaukumu **probācijas kājsprādze**.

Šis lēmums publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" (2016, Nr. 52).

LVEK arī iesaka lietot šādas svešvārdu atbilsmes latviešu valodā:

- 1) angļu *highlights* 'spilgtāko epizožu izcēlums' – latv. **spilgtnis** (protokola Nr. 48 3. §);
- 2) angļu *muslim / moslem* 'islāmticīgais' – latv. **musulmanis** (protokola Nr. 48 5. §);
- 3) franču *funiculaire* 'kalnu dzelzceļš ar trošu vilkmi' – latv. **funikulieris** (protokola Nr. 48 6. §).

LVEK 2016. gada 9. marta sēdē (protokola Nr. 49 2. §), izskatot jautājumu par dažu gastronomijas terminu atbilsmēm latviešu valodā, vienprātīgi nolēma ieteikt šādus latviskos nosaukumus:

- 1) angļu, franču *meringue* (olbaltuma cepumi) – **bezē**;
- 2) itāļu *pancetta* (vītināts cūkgaļas veltnis) – **pančeta**;
- 3) japāņu gaumē pagatavota baltmaizes rīvmaize – **panko**;
- 4) franču *crème Chantilly* (saldināts putukrējums ar vaniļu un / vai citu aromatizētāju) – **putukrējums**.

Šis lēmums publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" (2016, Nr. 77).

LVEK 2016. gada 9. marta sēdē (protokola Nr. 49 4. §), izskatot jautājumu par mēnešu nosaukumu saīsinājumiem latviešu valodā, vienprātīgi nolēma:

- 1) mēnešu nosaukumi īsināmi tradicionālajā veidā – **janv., febr., apr., jūn., jūl., aug., sept., okt., nov., dec.**;
- 2) vienzilbīgos mēnešu nosaukumus **marts** un **maijs** neīšina.

Šis lēmums publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" (2016, Nr. 77).

LVEK 2016. gada 9. marta sēdē, izskatot jautājumu par svešvārda *barista* atbilsmi latviešu valodā, ar balsu vairākumu nolēma ieteikt latvisko nosaukumu **kafijas bārmenis / kafijas bārmene**.

Šis lēmums publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" (2016, Nr. 77).

LVEK 2016. gada 13. aprīļa sēdē (protokola Nr. 50 2. §), izskatot jautājumu par Moldovas pamatiedzīvotāju tautas nosaukumu latviešu valodā, vienprātīgi nolēma atbalstīt formu **moldāvi** (moldāvs, modāviete).

LVEK 2016. gada 18. maija sēdē (protokola Nr. 51 2. §), izskatot jautājumu par verba ar nozīmi 'ievadīt (dzīvniekam) zem ādas mikroshēmu' formu latviešu valodā, atbalstīja paralēlformas **čipēt / čipot**.

LVEK 2016. gada 18. maija sēdē (protokola Nr. 51 3. §), izskatot jautājumu par objekta (lietas, priekšmeta) vai darbības, ko atļauj islāma likumi (arābu *حلال* *halāl*; angļu *halal*), nosaukumu latviešu valodā, nolēma ieteikt šādas lietvārdu formas:

- 1) **halāls** 'tas, kas atbilst islāma noteikumiem, parasti – produktu kopums, kurus atļauj lietot islāmticīgo uztura likumi' (piemēram, *halāla produkti, halāla gaļa*);
- 2) **halālpārtika** 'islāma noteikumiem atbilstoša pārtika' (piemēram, **halālpārtikas veikals**);
- 3) **halāлгаļa** 'gaļa, kuras lietošanu pārtikā atļauj islāma noteikumi; gaļa, kas iegūta no dzīvnieka, kurš ir nokauts atbilstoši islāma noteikumiem' (piemēram, *pārdot, lietot halāлгаļu*);
- 4) **halālkautuve** 'kautuve, kurā dzīvnieki tiek kauti atbilstoši islāma noteikumiem' (piemēram, *veikalā gaļa tiek piegādāta no halālkautuves*).

LVEK 2016. gada 18. maija sēdē (protokola Nr. 51 4. §), izskatot jautājumu par angļu *segway* atbilstmi latviešu valodā, ieteica lietot formu **segvejs**.

Skat. arī *Mūsdienu latviešu valodas vārdnīcu* (<http://www.tezaurs.lv/mlvv/>):

segvejs – elektrisks divriteņu pārvietošanās līdzeklis, kura riteņi izvietoti abās pusēs kāpslim, uz kura stāv braucējs, un kas automātiski līdzsvarojas, pielāgojoties braucēja ķermeņa stāvoklim;

skrejriteņis – stūrējams braukšanas rīks uz diviem riteņiem, kuru darbina, ar vienu kāju atstumjoties.

LVEK 2016. gada 12. oktobra sēdē (protokola Nr. 52 2. §), izskatot jautājumu par svešvārda *brunch* atbilstmi latviešu valodā, ar balsu vairākumu nolēma ieteikt latvisko nosaukumu **vēlbrokastis** (ar laužti intonētu plato ē).

Šis lēmums publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" (2017, Nr. 20).

LVEK 2016. gada 12. oktobra sēdē (protokola Nr. 52 7. §), izskatot jautājumu par dažu pērļu nosaukumu atbilstmēm latviešu valodā, vienprātīgi nolēma ieteikt šādus latviskos nosaukumus:

- 1) *Akoya pearls* – **Akojas pērles**;
- 2) *Biwa pearls* – **Bivas pērles**;
- 3) *Mabe pearls* – **mabē pērles** (ar mazo sākumburtu, jo šā nosaukuma pamatā nav vietvārds).

Šis lēmums publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" (2017, Nr. 20).

LVEK 2016. gada 12. oktobra sēdē (protokola Nr. 52 8. §), izskatot jautājumu par Korejas vietvārda *P'yeongch'ang* atveidi latviešu valodā, secināja, ka arī turpmāk lietojama atbilstoši korejiešu īpašvārdu atveides noteikumiem latviešu valodā atveidotā forma **Phjončhana** (līdzīgi Korejas vietvārdi – Phenjana, Phjongteka).

Šis lēmums publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" (2017, Nr. 20).

LVEK 2016. gada 9. novembra sēdē (protokola Nr. 53 2.2. §), izskatot jautājumu par lietvedībā izmantoto dokumenta lappušu vai lapu norāžu pierakstu, vienprātīgi nolēma:

- 1) atbalstīt vienu pieraksta veidu ar "no" (piemēram, 1 no 2, 3 no 4) un otru pieraksta veidu – ar slīpsvītru bez punkta (piemēram, 1/2, 3/4);
- 2) neatbalstīt pieraksta veidu ar defisi vai slīpsvītru un punktu (piemēram, 1.-4, 3.-5, 1./3., 2./4), jo šāds pieraksts ir maldinošs.

Šis lēmums publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" (2017, Nr. 20).

LVEK 2016. gada 9. novembra sēdē (protokola Nr. 53 3. §), izskatot jautājumu par lietvārda *mērs* 'pilsētas galva' sieviešu dzimtes formu, ar balsu vairākumu nolēma ieteikt formu **mēre**.

Šis lēmums publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" (2017, Nr. 20).

LVEK 2016. gada 9. novembra sēdē (protokola Nr. 53 5. §), izskatot jautājumu par saliktu iepakojumu nosaukumu rakstību latviešu valodā, vienprātīgi nolēma:

- 1) ar vārdiem (bez defises) rakstāmi nosaukumi iepakojumiem, kuros ir no 2 līdz 10 vienībām (ieskaitot), piemēram, **dīvpaka, trīspaka, astoņpaka, desmitpaka**;
- 2) ja vienību ir vairāk par 10, lietojams apzīmējums "multipaka" un iekavās norādāms precīzs vienību skaits, piemēram, **multipaka (16 gab.), multipaka (100)**;
- 3) nav pareizi rakstīt saliktu iepakojumu nosaukumus ar defisi un skaitli (piemēram, 2-paka, 8-paka).

Šis lēmums publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" (2017, Nr. 20).

LVEK 2016. gada 14. decembra sēdē (protokola Nr. 54 3. §), izskatot jautājumu par sandaļu nosaukuma *flip-flop* atbilstmi latviešu valodā, vienprātīgi nolēma ieteikt latvisko nosaukumu **flipsandales**.

Šis lēmums publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" (2017, Nr. 20).

LVEK 2016. gada 14. decembra sēdē (protokola Nr. 54 4. §), izskatot jautājumu par jaunu ķīmisko elementu nosaukumu pareizrakstību latviešu valodā, vienprātīgi nolēma ieteikt šādus latviskos nosaukumus:

- 1) *Nihonium* (Nh, 113) – **nihonijs**;
- 2) *Moscovium* (Mc, 115) – **moskovijijs**;
- 3) *Tennessine* (Ts, 117) – **tenesīns**;
- 4) *Oganesson* (Og, 118) – **oganesons**.

Šis lēmums publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" (2017, Nr. 20).